

עוד על אבילות בשמועה רחוקה

לעורך שלום.

בגיליון 'המעין' הקודם (גיל' 248 עמ' 118 ואילך) הערתי על מאמרו של הרה"ג יעקב רוז'ה רב העיר בת ים על שמועה רחוקה במלחמת יו"כ.

טעיתי בשני דברים:

1. הבנתי שכבר ישבו שבעה על המת, שכן גילוי חללים שקברתם הרוח אחרי יותר מחצי שנה מאז סיום המלחמה קודמים לה בדרך כלל הודעה לבני המשפחה על נפילת קרובם סמוך לנפילתו והעברת הטיפול בעניין ליחידה לאיתור נעדרים, ובעקבות זאת יאוש המשפחה מקבורתו, וממילא תחילת אבלות. למעשה, כפי שהשיב לי הרב רוז'ה, לא הייתה שום אבלות, ואם נחשיב את היחידה לאיתור נעדרים כשליחי המשפחה לאתר את מתם גם לא היה יאוש, ולכן מציאת גוייתו וקבורתו מחייבים אבלות מלאה, כפי שפסקו הראב"ן וכל הראשונים שהלכו בעקבותיו.

2. לא הבנתי נכונה את רבנו אביגדור (שהובא בשב"ל) שקבע שקבורה ע"י נכרים במקום מבוזה, שלאחריה העברת המת לקברות ישראל - אם לא ישבו עליו שבעה ושלושים - מחייבת ישיבת שבעה ושלושים ואינה נחשבת לשמועה רחוקה.

אמנם הדימוי בין כיסוי המת ע"י הרוח לקבורת נכרים מבוזה אינו מקובל עלי גם עתה. נראה לי שקבורת רוח תחשב כקבורה שלמה, ואז גילוי הגופה והעברתה לקברות ישראל אינם מחייבים שבעה ושלושים, אלא זו שמועה רחוקה.

תודה לכל המתקנים.

יעקב אפשטיין, שומריה

* * *

הדלקת נרות במקדש בפתילות דקות ונס פך השמן

בס"ד. לאבי מורי העורך שליט"א שלום רב.

ב'המעין' הקודם בסקירתך את גיליון 'מעלין בקודש' (עמ' 159-158) הקשית מדוע לא הדליקו החשמונאים עם מעט השמן שמצאו פתילות דקות יותר, כך שהשמן יספיק מראש לכמה וכמה ימים, הרי אין שיעור לעובי הפתילות. עד כאן דבריך. והנה מצאתי ב'בית הלוי' על התורה סוף בראשית (ענייני תנוכה ד"ה והמהדרין מן המהדרין כו') שהקשה קושיא זו, והשיב לה תשובה ברורה ונפלאה, שמאירה באור חדש את כל ענייני מצות ההדלקה בחנוכה. וז"ל: 'הנה, הא דמצינו במצוה זו הידור ויותר הידור, הנראה משום דעיקר הנס תכליתו היה רק משום הידור מצוה לחודא ולא משום עיקר המצוה, דהרי היה בכך שמן

להדליק בו לילה אחת, והרי היו יכולים לעשות פתילות דקות ביותר, שתהיה הפתילה חלק שמינית מן מה שהיה רגיל להיות בכל יום מקודם והיה מספיק לשמונה ימים, והיה מקייר עיקר המצוה, דהרי אין שיעור לעובי הפתילות, וכל הנס היה רק משום הידור מצוה, שיהיו הנרות יפים כמו שהיו מקודם. ועל כן תיקנו חכמים במצוה זו הידורים יותר מבכל מצוה'.

משה קטן, ישיבת בית אל

* * *

תיקונים בתרגום מיידיש של מכתב הרב קוק זצ"ל

לידידי העורך שלום.

בגיליון הקודם של 'המעין' פרסם הרב שמריה גרשוני מכתב של הרב קוק זצ"ל שנדפס בידיש בעיתון אמריקאי, ואת תרגומו, ויישר כוחו. לשלמות המלאכה אני מבקש לציין כאן כמה טעויות הקלדה שנגרמו כנראה בין השאר בגלל הצילום המטושטש של המקור, וכן הצעת שיפור בתרגום לעברית.

א. בעמ' 140 בפתיחת המכתב: "געעהרטער העדר" - צ"ל הערר, יש להחליף את האות ד' באות ר'. ולהיפך בשורה השמינית של הפסקה המתחילה 'צוליב', לאחר הנקודה - "הערצו" צ"ל דערצו.

ב. שם בסוף העמוד: "אז ערנער קען נאר ניט זיין" צ"ל ערגער, גאר.

ג. עמ' 141 בסוף השורה השנייה של הפסקה השנייה: את הביטוי "ציוניסטישע טהעטינקייט" עדיף לתרגם 'המעשה הציוני', או [יותר מדויק אבל פחות מתאים ללשונו של הרב קוק] 'המפעל הציוני', ולא 'העבודה הציונית'.

ד. שם בהמשך הפסקה: "פריעד ענס" צ"ל במילה אחת - פריעדענס.

ה. שם בהמשך: "אנגעפאנגענצו" - חסר רווח, וצ"ל אנגעפאנגען צו.

ו. "דארפען זי שטיצען", במקום 'זי' צ"ל 'זיי', ואחרי 'שטיצען' מתחילה פסקה חדשה [כפי שהובא לנכון בתרגום].

בברכה.

יעקב לויפר, ירושלים

